

Ágh István

Alvó máglya

Mikor az ügynöki jelentések titkosítását feloldották,
különös változást vettem észre ismerőseimen,
volt, aki úgy viselkedett, mintha valamiért haragudna,
a másik meg zavarba jött, idegesen tekintgetett mögém,
megpillantván, a harmadik ijedten menekült előlem,
akkor még csak a villamoson, miután a halálba majd,
az is lehet, hogy képzelődtem, akár ők rólam biztosan,
hogy már tudom, hogy ők azok, akikre nem is gyanakodtam,
majd kiderült valamiképp számukra, hogy én nem fogom
kikérni az iratokat, s mintha nem történt volna semmi.

Bár arra már nem gondolhattak, micsoda méltatlan állapot
beszélő viszonyba kerülni azzal, ki életemre tör,
szégyenkezni helyettük, mikor a jelentésüket,
hazugságokból összefűzött életrajzomat olvasom,
s mint naplóból tájékozódok, melyik nap mi történt velem,
megbízhatóbban őrzi meg étkezésem vagy öltözékem,
mint saját emlékezetem, és én vagyok, ha rólam írtak,
s lettem úgy elképzelhető, mint elhiszik rágalmukat,
s ha kiderülne, besúgóm egy elítélt ötvenhatos volt?
s ha a legjobb barátom lenne, aki már majdnem én vagyok?

Véletlen túsók, árulók, gyarló megszarolt bűnösök,
ahogy szabadulni akartak, annál erősebben fogott
rajtuk a csapda, s a kapocs, mely az ügynököt
a tartótiszttel összefogta, maga a titkos célszemély,
aki esetleg munkatársa, s bár semmit sem feltételez,
ő alázza meg ugyanakkor, lopózkodásra készteni,
egy félreeső kávéházban csipketerítés asztalon,
háttal a bejáratnak, készül a napi piszkozat,
áthangolt vagy elhallgatott, összekevert beszélgetés,
habosra verve, s ahogy a kávéban elvegyül a hab.

ÁGH ISTVÁN (1938) író, költő, műfordító. A *Hitel* főmunkatársa. A Nemzet Művésze.

Akik a valódi helyett másik életrajzot konstruáltak a spiclik hazugságaiból, mint valami személytelen gépezet része, tudták, hogy a zsarolás fékszárában tartott emberük gyűlöli önmagát, azért feszül a bosszútól, s szinte fölszabadul, ha kiszemelt áldozatát a rágalom mérgébe mártott tollhegyére tűzi, s viszi a letisztázott fogalmazványt a tartótisztnek, hogy majd a vadhajtásokat lenyesve továbbítsa följebb az információt, de még egy rongyos cetli is leltárba vétetik, míg lassan összeáll az archivált gonoszság eposza.

Miután a jelentések titkosítását föloldották, nem kis meglepetéssel vettem tudomásul, ahogy a kedves osztálytársam ötven év után vallotta meg, mit nem is kellett volna elhallgatnia, végignéztem ifjúkorunk megvénült társaságán, s rádöbentem, hogy igazán senkit sem ismerek, amíg én felelőtlenül kiadom magam, ők ötven éve változatlan egykedvűséggel titkolóznak, titkosították származásukat, családjukat, halottaikat, mintha még mindig a szolgálattól tartanának.

Minden tizedik magyarról több száz millió ívpapír dossziékban, polcokon, állványokon összegyűjtve, mint óriási alvó máglya, Pest közepén foglal helyet, mégis egy mellékutcában húzódik meg feltűnés nélkül, csak tárolja a huszadik század tanulságos nagy szégyenét, nem idéz elő büntetést, jóvátételt vagy megbocsátást, és nincs idő sem arra már, ami elmúlt, s haszontalan, a semmibe vett levéltitok, a lehallgatott telefon éppolyan elavult a számítógéppel szemben, mint az ügynök a mesterséges intelligenciához képest.

Változott a hálózatok gyakorlata, de állandó a lényege, legyőzve sem ismerik el magukat veszteseknek, mint ami apróra törve is jelen van, mint a mérreg, mint az építőanyagban a mérgező azbeszt salak, sugárzik a levéltárak s a börtönök falából észrevétlen, míg a lelki s a szívhalottak sírba viszik a titkot, hát senki sem fog kételkedni haláluk mivoltában, ha minden úgyis megszokható és elfelejthető, hogy már az igazságot sokkal nehezebb kimutatni, mint az új ember génjeiben rejtőző különbséget.